

<https://screening.charite.de>

Tel. +49 30 450 566 346
ng-screening@charite.de

Macluumaadka Waalidka

Baaritaanka ilmaha hadda dhashay

Laakiin haddii ay jiraan cudduro u baahan in markaa si dhaqso ah wax looga qabto baynu sii deg-deg ah ku wargelin doonaa ama loo-diraha baa ku wargelin doona.

Sidaas darteed si dhaqso in lagu helo kaarka baaritaanka ku qor taleefoon-lambarkaaga iyo ciwaankaaga, kaas oo lagu soo diri karo maalmaha ugu horeeya dhalashada ilmahaaga kadib. Haddii natiijadu aysan caddeyn sababo kale awgood, shaybaarka baaritaanka ayaa warqad kuu soo diri doona ama loo-diraha baa warqad kuu soo diri doona - waa in dhiiga markale la qaado. Natiijada baaritaanka maqalka isla markiiba baad helayso waxaana lagu qori doonaa buugga jaalaha ah. Waxaa lagu siin doonaa macluumaadka iyo ciwaanada ku saabsan xarumaha baaritaanka lagu sameeyo, waxaana lagu sheegi doonaa natiijooyinka. Natiijooyinka waxaa lagu qorayaa kaararka baaritaanka waxaana loo gudbinayaa xarunta baaritaanka, halkaas oo tallaabooyinka lagama maarmaanka ah baa laga qaadayaa waana laga warhaynayaa.

Ogaysiis:

Dhammaan cudurradan oo dhan loogama wada hortagi karo daaweynta waqtiga gaaban. Daaweyn degdeg ah ayaa ilmaha cunugga ah badanaa u suurto galinaysa inuu si caadi ah u koro. ▶

Shax-Shuruudo oo muhiim ah

- Ka qayb qaadashada baaritaanka dhalimada waa mid ikhtiyaari ah. Go'aanka ama ka-hortagga baarista dhalimada waa inay noqotaa mid ku saleysan xog muhiim oo faahfahsan. Ogolaanshahaaga baaritaanka waxaa ku kooban oo kaliya cuddurada la beegsaday.
 - Ilaalinta xogta ayaa sidoo kale la tixgeliyaa: Natiijooyinka baaritaanka dabcan waa kuwo si qarsoodi ah loo xajinaayo, adiga oo aan fasaxin cidkale ma oggaanayso. Waxaad xaq u leedahay inaad ka noqoto ogolaanshahaaga wakhti kasta.
 - Caymiska caafimaadka sharciiyaysan ayaa daboobaya kharashka baaritaanka dhiigga iyo baaritaanka maqalka. Caymiska bukaan-socodka gaarka ah, kharashka badanaa waa laga bixinayaa - faahfaahinta waxaa laga heli karaa bixiyaha caymiska ama xarunta gargaarkaaga.
- Haddii aad qabto wax su'aalo dheeraad ah oo ku saabsan baaritaanka dhalashada ilmaha hadda dhashay, fadlan la xirii xaruntaada dhalimada, dhakhtarka carruurta ama umulidaha. Marwalba waxaad fursad u leedahay inaad kala hadasho su'aalahaaga dhakhtarka. Kooxda Baaritaanka Dhallaanka Dhalinyaradu waxay adiga iyo cunugaaguba idin la jecel yihiin mustaqbalka.

Cuddurada laga baaro ilmaha saqiirka ee hadda dhashay

Cuddurka Adrenogenital Syndrome

Waa cillad hormoon oo ay kalyaha hareerahooda sababaan: gabbdhaha waxuu ka dhigaa lab, tirada dhimashada macquulka ah ee dhibaatooyinka cusbo luminta. Daaweynta dheecaanka hoormoonka (celcelis ahaan: qiyaastii 1 / 10,000 ee ilmaha dhasha).

Biotinidase yari

Ciladaha ku jirta dheef-shiidka ee vitamin-ka Biotin: isbeddelka maqaarka, maqal iyo arag la'aan, xanuunka maskaxda iyo dhaqdhaqaaq. Daaweyn: u qorida biotin (celcelis: ku dhawaad 1 / 80,000 ee ilmaha dhasha).

Cilladaha dheefshiidka Carantine

Cillad ku jira dheef-shiid kiimikaad ah: Cillado dheef-shiid kiimikaad, suuxdin dheer, dhimasho waa macquul. Daaweynta: cuntada gaarka ah (celcelis: qiyaastii 1 / 100,000 ee ilmaha dhasha).

Galactosemia

Dheef-shiid kiimikaad ah oo laktoos ah: indho la'aan, naafonimo jireed iyo maskaxeed, beerka oo aan shaqeynin, dhimasho suuraga. Daaweynta cuntada gaarka ah (celcelis: qiyaastii 1 / 40,000 ee ilmaha dhasha).

Nooca I ee glutaric aciduria

Dhibaataada burburinta asaasiga amino: Dhibaatooyinka dheef-shiid kiimikaad, xummad dhaqdhaqaaq joogta ah. Daaweynta: cuntada gaarka ah (celcelis: qiyaastii 1 / 80,000 ee ilmaha dhasha).

Hypothyroidism

Cilladda dheef-shiid kiimikaadka ee qanjidhka thyroid: Dhibaataada daran ee maskaxda iyo koritaanka jirka. Daaweyn: maareynta hormoonka (celcelis: qiyaastii 1/4,000 ee ilmaha dhasha).

Isovaleric

Dhibaatooyinka burburinta asaasiga ee kiimikada amino: miyir-beel, maskax-dari maskaxeed. Daaweynta: cuntada gaarka ah (celcelis: qiyaastii 1 / 50,000 ee ilmaha dhasha).

Cilladaha MCAD-/LCHAD-/VLCAD

Ciladaha ku jira waxsoosaarka tamarta ka yimaada astaamaha dufanka: dhibaatooyinka dheef-shiid kiimikaad, miyir-beel, muruqyada iyo murqaha muruqyada wadnaha, dhimashada waa macquul.

Daaweynta adoo iska ilaaliya marxaladaha gaa-jada, suurto gal ahaan cunnooyin gaar ah (celcelis: qiyaastii -1 / 10,000 (MCAD-D) ilaa 1 / 80,000 ee ilmaha dhasha).

Cuddurka faybarka

Cuddur halis ah, khalkhaleedka isdhaafka saliida ee unugyada glandular, sameyska dheecaanka muuqda ee mareenka neefta iyo xubnaha kale ee leh caabuq joogto ah. Iyada oo ku xiran genetics ee foomamka kala duwan. Buufiyayaasha ayaa miisaankoodu sarreeyaa waxayna badanaa si liidata u koraan. Waxyeelo aan caadi ahayn ee sanbabada iyo beeryarada. Daaweyn by daaweynta nafaqada, daryeelka jirka iyo daawo (celcelis ah 1 / 3.300 ee ilmaha dhasha).

Phenylketonuria (PKU) iyo cuddurka qanjirada maple (MSUD)

Dhibaatooyinka ku jira dheef-shiid kiimikaad ah: suuxdinta, khalkhalka daran ee maskaxda iyo koritaanka jirka. Daaweynta cuntada gaarka ah (celcelis: qiyaastii 1 / 10,000 (PKU) ama 1 / 200,000 ee ilmaha dhasha. (MSUD)).

Tyrosinemia nooca I

Yaraanshaha dheef-shiid kiimikaad ee tyrosine amino: abuuritaanka alaabooyinka dheef-shiid kiimikaadka waxyeelo u keeni kara dhaawac halis ah beerka, kelyaha, maskaxda iyo / ama dareemayaasha. Daaweynta: cuntada gaarka ah ee lagu daro daaweynta mukhaadaraadka (celcelis: qiyaastii 1/135, 000 ee ilmaha dhasha).

Ciladaha wax-maqalka

Inta badan dareenka caadiga ah ee caruurnimada ciladeeya sababo badan, mararka qaarkood oo lagu daro cuddurada kale (wadnaha, kelyaha, dhibaatooyinka aragga). Ogaanshaha hore iyo daweynta waxuu shardi u yahay horumarinta luqadda iyo maskaxda. Ogaanshaha dambe waxay keentaa dhaawac joogto ah. Daaweynta iyo a. Waxqabadka hore, qalabka gargaarka maqalka iyo suurto galnimada maqaar-gacmeedka (celcelis: qiyaastii 1-3 / 1,000 ee ilmaha dhasha).

Cillada wax-maqlka waxay imaan kartaa intuu ilmaha koraayo, sidaas darteed waxaa muhiim ah xitaa haddi baaritanka wax cillad ah aan laga helin inay waalidka ay u feejignaadaan ilmaha inuu maqalkiis wali fiican yahay.

Si goor hore loo garto cuddurada ay ilmaha ku dhashaan

Neugeb-Screening SOMALI | Layout: ah | Charité CPM Foto-Graphik-Video | Fotos: T. Buchholz, W. Peitz, A. Behrens, Zeichnung: Lee-Emely Buchholz | Druck: USE Union Sozialer Einrichtungen gGmbH | 2018

Kompetenznetz
Neugeborenen-Screening

Berlin • Greifswald • Magdeburg • Weiden

Waalidiinta sharafta leh,

dhalashada ilmahaagu waa ay dhowdahay ama waqti yar kahor baa la dhalay. Waxaad rabtaa inuu caafimaad ku koro. Macluumaadka xaashidani waxay kaa wargelin doontaa baaritaanka lagu garto cuddurada ilmaha dhawaan dhashay, baaritaankan waxaa la qabtaa maalmo kadib markii uu cunnuga dhashay. Baaritaanka maqalka waa muhiim sababtoo ah dhibaatooyinka maqalka waxay horistaagaan horumarka luqadda ama xitaa gabi ahaanba way joojin karaan.

Waa maxay sababta loo sameeyo baaritaanka ilmaha saqiirka hadda dhashay?

Carruurta badankood waxay dhashaan iyaga oo caafimaad qaba - laakiin waxaa jira kuwa aan caafimaadkooda buuxin. Qiyaastii mid ka mid ah 1,000 kasta oo dhasha ah ayaa halis ugu jira caafimaadqabkooda sababtoo ah waxay ku dhashaan cilladdo dhif ah ee dheef-shiidka ama qaabdhismeedka xubnaha (tusaale, maqal la'aanta) oo aan calaamadahooda oo aan dibadda laga oggaan karin. Haddii Ciladahaas daaweyntooda loo bilaabo sida ugu dhakhsaha badan ee suurtoogalka ah dhalashada ka dib, waxaa jirta rajo wanaagsan oo looga hortagi karo dhimashada iyo cudduro si joogto ah u jiri lahaa loo yareyn karo. Sidaa daraadeed cuduurada noocan ah waxaa loo sharciyeeyay baaritaano isdaba-joog a taas oo kamid ah baarista ilmaha hadda dhashay.

Ka qaybqaadashadu waxay kaa caawineysaa xaqiijinta caafimaadka ee ilmahaaga.

Cudduradee baa la baarayaa?

Baaritaanka ilmaha dhawaan dhashay waxaa Jarmalka lagu qabtaa muddo ka badan 30 sano. Waxaa si guul leh lagu sameeyaa baaritaano loogu talagalay hypothyroidism, cudurrada adrenogenital, yaraanta biotinidase, galactosemia iyo phenylketonuria (PKU). Baaritaanadan ayaa si aad u fiican loo hormariyay sannadihii la soo dhaafay, cudduro kale oo la daweyn karo baa lagu daray sida borotiinka iyo kiimikaadka dheef-shiidka iyo maqal la'aanta. Qeyb ka mid ah cuddurkan waa la dhaxlaa, baaritaankuna wuxuu baadhaa sifooyinka wax laysaga dhaxlo (dhaxalka leh) (baaritaanka isdabajooqa oo kala-dhaxalka ku saabsan). Laga bilaabo 2016-ka, fayruska cystic (CF) ayaa isagana la baaraa, iyada oo la falanqeynayo (1 ka mid ah 1000 ilmo oo markaa dhasha) oo ah walxaha hidda-socodka dhaxalka (DNA) ee halkan loo isticmaalo. Cudurada shakhsi ahaaneed waxaa lagu sharaxay boggan gadaashiisa.

Maxay ka dhigan tahay natiijada imtixaanka?

Natiijada baaritaanka tijaabada ma ahan wali natiijo cuddur oo uu dhakhtarku ku dhawaaqay, teeda kale baaritaanka caafimaadka haddii markale la sameeyo micnaheedu ma aha in ilmuhu xanuunsan yahay. Mararka qaarkood hal mar oo dhiig-qaadis kaliya ma ahan mid ku filan baaritaanada oo idil, dhiig-qaadista waxaa la sameeyaa waqti hore oo si hubaal ah looguma wada adeegsan karo baaritaanka ama shaybaarkeedu tayo buuxda malahan oo waxay ubaahantahay in la xakameeyo. Xitaa xaaladaha dhifka ah oo ay natiijada baaritaanku tilmaamayso jiritaanka inuu cuddur jiro, cuddurkaas jiritaankiisa ma ahan mid la hubo oo waxaa loo baahan yahay caddeyn baaritaan caafimaad oo dheeraad ah. Fadlan si dhakhso ah uga jawaab baaqa haddii lagaa codsado inaad ku celiso baaritaanka ilmahaaga hadda dhashay. Xarumaha cilad-bixinta iyo daaweynta waxay waqti gaaban kuugu sameynayaan ballan. Waa danta ilmahaaga in laga salgaaro oo caddayn degdeg ah lagu hubiyo natiijada baaritaanka. Natiijada baarista ee cilad maqalka ah maahan had iyo jeer macnaheedu in ilmahaagu si xun wax u maqlayo, laakiin natiijada baaritaanka waxay ubaahantahay in la xakameeyo. Natiijada ugu horaysa ee baaritaanka waan lagu qabtaa xarunta uu ilmaha uu ilmaha ku dhashay haddii ay macquul tahay. Cinwaanada kantaroolka bukaan socodka ama xarumaha takhasuska leh ayaa laga heli karaa xarunta baaritaanka. Haddii la helo natiijo muuqata oo cillad cudur ah oo laga helay baaritaanka CF, cunuga waa in la geeyaa xarun takhasus leh, sababtoo ah kaliya 5kiiba hal cunug oo leh natiijoyin cillad ah ayaa dhab ahaantii xanuunsan. Halkaas, waxaa loo yaqaan „baaritaanka dhididka“ sida caadiga ah sida baaritaanka xaqiijinta, tani waa mid aan dhib lahayn, xanuun la'aan iyo natiijadana si dhakhso ah ayaa loo heli karaa. Waxaad sidoo kale u baahan kartaa baaritaan dheeraad ah.

Cudduradan ma la daaweyn karaa?

Dhammaan cuduradani la soo sheegay waa kuwa lagu dhasho, sidaas darteed lama daaweyn karo. Hase yeeshee, waxaa jira daaweyn loo heli karo dhammaan cudurrada la baaray si looga caawiyo ka hortagga, yaraynta, ama loo hagaajiyo tayada noloshu marka daaweyn gaar ah ay bilaabato bilowga hore. Dhakhaatiirta takhasuska leh ayaa diyaar u ah talobixin iyo daryeel haddii shaki jiro ama cillad jirto. Haddii baaritaanka labaad uusan kuu ogolaanin inaad saadaaliso

dhageysiga cunugaaga inta lagu jiro baaritaanka maqalka, marinka dhegeysiga waxaa lagu iclaamin doonaa xarun gaar ah. Baaritaankan waa xanuun la'aan waxaana la sameeyaa waqtiga hurdada. Haddii ay soo baxdo in dhageysigu xaddidan yahay, daaweynta haboon ayaa si degdeg ah loo bilaabaa. Taageerada iyo Daaweynta hore waxay ilmo kasta oo maqalkiisu yar yahay siisaa rajo wanaagsan oo ku saabsan horumarinta hadalka caadiga ah.

Goormaa iyo sidee loo qabtaa baaritaanka?

imtixaanka baarista waxaa la sameeyaa inta lagu jiro maalinta labaad ama maalinta saddexaad ee noloshu (36-72 saac dood ka dib dhalashada), waxaana suurto gal wada jir ah loola sameeyo baaritaanka labaad ee ilmahaaga (U 2). dhawr dhibcood oo dhiig ah ayaa laga qaadayaa (ka xididka ama ciribta) baaritaanka hormoonka iyo dheefshiidka oo waxaa hoos loogu tifqiya kaar warqad oo lagu qalajiyaa oo markiiba waxaa loo diraa xarunta shaybaarka. Xaruntaas waxaa si xasaasi ah lagu baaraa cuddurada kala duwan ee la rabo in la ogaado. Baarista cystic fibrosis, hab sadex talaabo ah oo ka kooban laba imtixaan lagma maarmaanna u (IRT iyo protein pankreatit-la xidhiidha) iyo falanqayn tixraac dhanka dhaxalka ah baa la sameeyaa, si loo yareeyo tirada baaritaanada. Tijaabinta xalada maqalka waxaa loo adeegsadaa calaamado aan la maqlayn oo laga helo dhegaha caafimaad qaba ee cunnuga hadda dhashay, iyadoo xanuun la'aan tubo laga galinaayo dhegta si loo cabbiro maqalka (Waxa loo yaqaan qiiqa Emission, OAE) ama waxaa lagu baaraa hab automatik ah (Ingiriis: Automated Audiometry Brainstem Response Emission OAE). Jawaabta maqalka maskaxda = AABR) Waxaa laga sameeyaa shaqa baaritaan ah ee dhegta gudaheeda ama in mowjado dhawaaq elegtrig ah oo maskaxda loo gudbiinaayo.

Yaa oggaanaya natiijada baaritaanka?

Natiijada hormoonka iyo dheefshiidka kasoo baxda maalmo gudahooda buu soo-diraha dhiiga (rugta caafimaadka hooyada, dhakhtarka caruurta) helayaa iyadoo warbixin qoraal ah. Natiijada baaritaanka cystic fibrosis waxay qaadan kartaa ilaa 14 maalmood iyada oo loo qabanaayo qaab isdaba-joog ah. Waalidiintu caadi ahaan ma helaan wax natiijo ah. Sidaas aqweed:

Inaysan waalidka natiijada helin waa wax wanaagsan.